

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ
Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і
дизайну імені Михайла Бойчука
Факультет Дизайну
Кафедра графічного дизайну

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної
діяльності

І.В. Петрова
(ініціали, прізвище)

«28» серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 11. Шрифт

«Бакалавр» (освітній рівень перший)

галузь знань В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»

Спеціальність В 2 Дизайн

освітня програма Графічний дизайн

вид дисципліни обов'язкова

ПОГОДЖЕНО

Керівник групи забезпечення
освітньо-професійної програми
(для ліцензованих ОПП та акредитованих спеціальностей)

АБО

Керівник проектної групи
(для ліцензованих ОПП та ОПП, на які здійснюється впровадження)

І.О.Костенко

(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО

Протокол засідання кафедри _____
графічного дизайну _____
(назва кафедри)

26 серпня 2025 р. № 1

Завідувач кафедри

І.В.Петрова

(підпис, ініціали, прізвище)

2025-2026 – Київ

Робоча програма навчальної дисципліни "Шрифти"
(назва навчальної дисципліни)
 для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем бакалавр за спеціальністю

«В2 Дізайн».
 КДАДПМД ім. М. Бойчука. 26. 08 2025. – кількість сторінок 14 с.

Розробник(и): Бондаренко Я.В., старший
викладач кафедри графічного
дизайну

(вказати авторів, ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, посада, кафедра, e-mail викладача)

Робочу програму перевірено

Декан факультету Т.В. Малік
(підпис) (ініціали, прізвище)
28. 08 20 25

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні науково-методичної ради факультету
(назва факультету)

Протокол засідання НМР факультету 28. 08 20 25 № 1 Дати та номер протоколу у всіх на факультеті однаковий

Голова НМР факультету А.М. Мешко
(підпис) (ініціали, прізвище)

1 Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань <u>В Культура, мистецтво та гуманітарні науки</u> (шифр і назва)	Обов'язкова	
Електронна адреса: https://kdidpamid.edu.ua/academy/robochi-programy-navchalnyh-dyscyplin-ta-inshi-navchalno-metodychni-materialy-kafedry-grafichnogo-dyzajnu/	Спеціальність (освітня програма): В2 Дизайн (шифр і назва) <u>ОПП Графічний дизайн</u> (назва)	Рік підготовки:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		1-й	
Загальна кількість годин – 150		Семестр	
		1,2-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: Аудиторних: 2 год. самостійної роботи: 1й семестр- 2 год. 2й семестр – 3 год.	Освітній рівень: перший (бакалаврський) (перший (бакалаврський)/другий (магістерський))	Лекції	
		Практичні, семінарські	
		68 год.	
		Самостійна робота	
		82 год.	
		Індивідуальні завдання: _____год.	
		Вид контролю: <i>Поточний, підсумковий</i>	
		Форма контролю: Екзаменаційний перегляд	

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Шрифт» є формування у здобувачів відповідно до освітньо-професійної програми таких компетентностей:

Загальні компетенції ЗК:

- **ЗК 1.** Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- **ЗК 4.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- **ЗК 7.** Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Спеціальні (фахові) СК:

- **СК 1.** Здатність застосовувати сучасні методики проектування одиничних, комплексних, багатофункціональних об'єктів дизайну.
- **СК 3.** Здатність здійснювати композиційну побудову об'єктів дизайну.
- **СК 4.** Здатність застосовувати навички проектної графіки у професійній діяльності.
- **СК 6.** Здатність застосовувати у проектно-художній діяльності спеціальні техніки та технології роботи у відповідних матеріалах (за спеціалізаціями).

Програмні результати навчання, для формування яких використовується навчальна дисципліна:

- **ПРН-7.** Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти для розроблення художньо-проектних вирішень.
- **ПРН-8.** Оцінювати об'єкт проектування, технологічні процеси в контексті проектного завдання, формувати художньо-проектну концепцію.

2 Передумови для вивчення дисципліни¹

№ з/п	Навчальні дисципліни, вивчені раніше
1.	Історія зарубіжного та українського мистецтва
2	Комп'ютерна проектна графіка
3	Живопис
4	Рисунок, пластична анатомія
5	Основи проектування і проектної графіки
6	Формоутворення

7	Композиція
8	Кольорознавство

4. Очікувані результати навчання

Метою курсу «Шрифт» є опанування знаннями та практичними навичками роботи з наборним шрифтом, вільне оперування усіма засобами створення інформаційних блоків, засобами цифрових технологій.

Завдання:

- вивчити конструктивні принципи будови літер;
- володіння прийомами шрифтової графічної композиції;
- опанувати можливості комп'ютера;
- знати професійну термінологію;

Внаслідок вивчення навчальної дисципліни студент повинен бути здатним продемонструвати такі **результати навчання** (знання та практичні навички й уміння).

1 семестр

1. Знати історію розвитку писемності і шрифта.
2. Знати історію слова'нської писемності.
3. Знати історію розвитку шрифтової форми.
4. Знати етапи розвитку шрифтової графіки.
5. Знати композиційну основу роботи зі шрифтовими формами.
6. Знати принципи аналізу шрифтів.
7. Вміти працювати за шрифтами як системою знаків.
8. Вміти застосовувати знання щодо побудови знаків латиниці та кириличного шрифту.
9. Вміти коректно визначати закономірності і особливості побудови сполучень графем літер.

2 семестр

10. Вміти професійно використовувати виразні можливості типографіки у пошуках новизни шрифтових форм.
11. Знати принципи створення шрифтової гарнітури;
12. Знати професійну термінологію та базові елементи літер;
13. Вміти фахово застосовувати шрифт у композиції;
14. Вільно володіти мистецтвом створення літер будь-якого стилю;
15. Вміти втілювати свій задум засобами як традиційної, так і комп'ютерної типографіки.
16. Володіти прийомами типографічної композиції.
17. Вміти творчо застосовувати знання щодо особливостей шрифтових графічних технологій

5. Програма навчальної дисципліни

5.1 Тематичний план навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	усь го	у тому числі				усь ого	у тому числі			
		л	п	се м.	с. р.		л	п		с. р.
1	2	3	4	6	7	8	9	10	12	13
Семестр 1										
Тема 1. Історія писемності. Термінологія Піктографія. Ідеографія.	2		2							
Тема 2. Створення шрифтової композиції на основі графеми	10		5		5					
Тема 3. Створення композиції з літери та зображення на контраст та подобу	8		4		4					
Тема 4. Слово та фраза образ	10		5		5					
Тема 5. На основі латинського гарнітури побудувати гарнітуру кирилиці	30		14		16					
Усього годин	60		30		30					
Вид контролю: Експериментальний перегляд										
Семестр 2										
Тема 6. Розробити свою монограму	15		5		10					
Тема 7. На основі своєї монограми зробити візитку	15		5		10					
Тема 8. На основі отриманого досвіду та знань зробити шрифтовий постер	60		28		32					
Усього годин	90		38		52					
Вид контролю: Експериментальний перегляд										

5.2 Теми практичних занять

1 семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН

1	Тема 1. Історія писемності. Термінологія Піктографія. Идеографія.	2	
2	Тема 2. Створення шрифтової композиції на основі графеми	5	
3	Тема 3. Створення композиції з літери та зображення на контраст та подоби	4	
4	Тема 4. Слово та фраза образ	5	
5	Тема 5. На основі латинського гарнітури побудувати гарнітуру кирилиці	14	
Усього годин за 1 семестр		30	

2 семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
5	Тема 6. Розробити свою монограму	5	
6	Тема 7. На основі своєї монограми зробити візитку	5	
7	Тема 8. На основі отриманого досвіду та знань зробити шрифтовий постер	28	
Усього годин за 2 семестр		38	

5.5 Самостійна робота²**1 семестр**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин		Вид контролю
		ДФН	ЗФН	
1	Тема 2. Створення шрифтової композиції на основі графеми Базова: [1] [8] рес.: [1] [3]	5		Перевірка виконання практичних завдань
2	Тема 3. Створення композиції з літери та зображення на контраст та подоби Базова: [8] Допоміжна: [3]. [4]. [10].	4		Перевірка виконання практичних завдань
3	Тема 4. Слово та фраза образ Базова: [8] Допоміжна: [3] [4] [10]. рес.: [1] [3]	5		Перевірка виконання практичних завдань

² Самостійна робота включає години: підготовки до аудиторних занять (лекцій, практичних); опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях; розрахункових (розрахунково-графічних) робіт; індивідуального науково-дослідного завдання; підготовки до контрольних заходів, їх складання здобувачами заочної форми навчання.

4	Тема 5. На основі латинського гарнітури побудувати гарнітуру кирилиці Базова: [1 с. 20-23 с. 102-105]. [7]. рес.: [1] [3]	16		Перевірка виконання практичних завдань
Усього годин за 3 семестр		30		

2 семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин		Вид контролю
		ДФН	ЗФН	
5	Тема 6. Розробити свою монограму Базова [1] [7] [8] [10] рес.: [1] [3]	10		Перевірка виконання практичних завдань
6	Тема 7. На основі своєї монограми зробити візитку Базова: [1] [10]. Допоміжна: [4] [10]. рес.: [1] [3]	10		Перевірка виконання практичних завдань
7	Тема 8. На основі отриманого досвіду та знань зробити шрифтовий постер Базова: [1]. [7] [8] Допоміжна: [1] [2] [3] [4] [10]. рес.: [1] [3]	32		Перевірка виконання практичних завдань
Усього годин за 2 семестр		52		

6. Засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування

Під час викладання курсу використовуються наступні засоби діагностики результатів навчання:

- демонстрація творчих робіт;
- презентація результатів виконаних завдань.

Контроль знань студентів здійснюється за рахунок щотижневого контролю за якістю виконання практичних завдань та за графіком, визначеним кафедрою, на практичних заняттях і консультаціях шляхом перевірки завдань а також під час тестування на екзаменаційних переглядах.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Форми контролю	Максимальна кількість балів
Відвідування та робота під час практичних занять	1 бал x 1 заняття = 15 балів
Самостійна робота (виконання домашнього завдання)	5 x 5 балів = 25 балів
Виконання творчої роботи (перегляд творчих робіт)	3 x 20 балів = 60 балів

Всього	100
---------------	------------

8. Критерії оцінювання результатів навчання

Критеріями контролю поточної успішності студента є наступні складові:

- систематичність та активність роботи на практичних заняттях;
- рівень виконання поточних та творчих завдань самостійної роботи;
- підготовка до екзаменаційного контролю.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їхнього виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід до виконання завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

8.1 Розподіл балів, які отримують студенти

1 семестр

Розподіл балів за 100-бальною шкалою	
Поточний контроль (ПК)	
Форми поточного та екзаменаційного контролю змістових модулів/дисципліни	Максимальні бали за виконані завдання
Тема 1. Створення шрифтової композиції на основі графеми	10
Тема 2. Створення композиції з літери та зображення на контраст та подобу	10
Тема 3. Слово та фраза образ	30
Тема 4. На основі латинського гарнітури побудувати гарнітуру кирилиці	50
Разом за 1 семестр вивчення дисципліну	100

2 семестр

Розподіл балів за 100-бальною шкалою	
Поточний контроль (ПК)	
Форми поточного та екзаменаційного контролю змістових модулів/дисципліни	Максимальні бали за виконані завдання
Тема 5. Розробити свою монограму	20
Тема 6. На основі своєї монограми зробити візитку	20
Тема 7. На основі отриманого досвіду та знань зробити шрифтовий постер	60
Разом за 2 семестр вивчення дисципліну	100

8.2 Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

- 1 Аудиторне устаткування.
- 2 Навчально-предметний фонд; зразки робіт студентів та художників;
- 3 Робочі матеріали та інструменти: папір для креслення 180-220 г/м, формат А4, А3; прості олівці, гумка, гелеві ручки, лайнери, маркери,
- 4 Технологічне устаткування комп'ютерного класу, графічні векторні редактори (Adobe Illustrator, CorelDRAW).

10. Методичне забезпечення

1. Відбірка ілюстративного матеріалу.
2. Тематичні роботи студентів за програмою «типографіка».
3. Фонд наочних посібників кафедри графічного дизайну.

10.1 Рекомендована література

- 1 Виллу Тоотс 300 шрифтів – Латвійське державне видавництво, 1960.
 - 2 Іонічев В. – «Шрифтів през вековете», Българ. Художник. София. 1971 г.
 - 3 Снарський О. – «Таблиці шрифтів» Видавництво «Реклама». Київ. 1970 р.
 - 4 Лєсник В. – «Акцидентний шрифт». Харків. 2003 р.
 - 5 Таранов Н. – «Рукописний шрифт», Львів .«Вища школа». 1986 р.
 - 6 Запаско – «Мистецька спадщина І. Федорова», «Вища школа», 1974 р.
 - 7 Чебанік В. – «Української мови (Абетка)» - Київ 2004 р.
 - 8 Rob Carter – «Book Magazines Newsletters» «RotoVision SA». 1995 р
- Методичний фонд кафедри графічного дизайну.
- 9 David Harris The Calligrapher's Bible. 100 Complete Alphabets and How to Draw Them. - Barron's Educational Series, 2003.
 - 10 «Letterhead & Logo Design» Copyright 1996

10.2 Допоміжна література

1. Typographsa 1 prebal 1976
2. Typographsa 2 prebal 1981
3. Typographsa 3 prebal 1986
4. Sullivan J. – «Graphsc dising America» 2005
5. Ruth E. Iskin. The Poster: Art, Advertising, Design, and Collecting, 1860–1900. Hanover, NH : Dartmouth College Press, 2014. 408 p.
6. Алекс В. Вайт. Основи графічного дизайну. Третє видання. / Вайт Елекс. Пер. з англ..Леся Коцюк, Олексій Пелипенко. Київ: ArtHuss, 2023.
7. Іттен Й. Мистецтво кольору. Суб'єктивний досвід і об'єктивне пізнання як шлях до мистецтва. Навчальний посібник. / Йогеннес Іттен. Пер. із нім. Сергій Святенко. Київ: ArtHuss, 2021.
8. Куленко М.Я. Мистецтво шрифту: Графічний дизайн. Кн. 1.: Навчальний посібник. К.: Альтер-прес, 2011.
9. Куленко М.Я. Мистецтво шрифту: Графічний дизайн. Кн. 2.: Навчальний посібник. К.: Альтер-прес, 2015.
- 10.Каталог «Життя шрифту» НСХУ 2005

10.3 Інформаційні ресурси

- 1 <https://fonts.google.com>
- 2 <http://beautifultype.net>
- 3 <http://ukrfonts.com/info>

Додаток Б

Л И С Т

узгодження робочої навчальної програми

з дисципліни _____,
(назва навчальної дисципліни)

складеної відповідно до освітньо-професійної програми

підготовки _____ за напрямом/спеціальністю _____,
(бакалаврів/магістрів) (шифр та назва напрям/спеціальності)

розробленої

_____ (вказати посади, наукові ступені та/або вчені (почесні) звання авторів, їхні ПІБ)

	Прізвище, ім'я, по батькові завідувача	Підпис	Дата та № протоколу засідання кафедри
Кафедра, за якою закріплена дисципліна – _____ (назва кафедри)			
Випускова кафедра – _____ (назва кафедри)			

Зміни та доповнення до робочої програми навчальної дисципліни

Наприклад, внесено зміни до переліку основної літератури
Наприклад, змінено кількість годин на практичні заняття

№ з/п	Зміст внесених змін (доповнень)	Дата та номер протоколу засідання кафедри	Примітки
1	Внесено зміни до переліку основної літератури		
2	Змінено кількість годин на практичні заняття		

12 Рекомендовані джерела інформації

12.1 Основна література

1 ...

2 ...

6.3 Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Назва теми заняття, посилання на методичне забезпечення, літературні джерела		
2			
...			
Усього годин за _____ семестр			

Результати перегляду робочої програми навчальної дисципліни
«_____»

Робоча програма перезатверджена на 20____/20____ навчальний рік (без змін)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання НМР
КДАДПМД ім. М. Бойчука
_____._____.20____ № _____

Голова НМР

(підпис, ініціали, прізвище)

УХВАЛЕНО

Протокол засідання кафедри

(назва кафедри)

_____._____.20____ № _____
Завідувач кафедри

(підпис, ініціали, прізвище)

Робоча програма перезатверджена на 20____/20____ навчальний рік (зі змінами згідно з додатком _____)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання НМР
КДАДПМД ім. М. Бойчука
_____._____.20____ № _____

Голова НМР

(підпис, ініціали, прізвище)

УХВАЛЕНО

Протокол засідання кафедри

(назва кафедри)

_____._____.20____ № _____
Завідувач кафедри

(підпис, ініціали, прізвище)

Робоча програма перезатверджена на 20____/20____ навчальний рік (зі змінами згідно з додатком _____)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання НМР
КДАДПМД ім. М. Бойчука
_____._____.20____ № _____

Голова НМР

(підпис, ініціали, прізвище)

УХВАЛЕНО

Протокол засідання кафедри

(назва кафедри)

_____._____.20____ № _____
Завідувач кафедри

(підпис, ініціали, прізвище)